

[Tesdaupf.]

kommer til at dreje sig om ca. 3 000 ha en gang for alle, som på denne måde vil komme frem ved bestemmelsen om de 20 pct., en brøkdæl af den jord, der hvert år kommer frem til statens forkøbsret. Når man så oven i købet tænker på, hvor lidt af denne jord der desværre vil have mulighed for at blive givet som tillægsjord, viser det sig faktisk herigennem, at det er ikke jorden, men godsejerne som begreb eller som realitet, man ønsker at komme tillivs på denne måde. Det ved jeg, at man også ville gøre i andre lande, det er også lykkedes nogle steder, men jeg vil indrømme, at jeg troede, man stod højere i dette land. Men i een henseende har den højtærede landbrugsminister ret; han har ret i, at ministeren, hvis dette lovforslag bliver lov, får den ekspropriationsret slået fast, som den højtærede landbrugsminister har kæmpet for i 28 år. Nej, når man taler om, hvem dette lovforslag vedkommer, vil jeg sige, at jeg tror, det først og fremmest vedkommer alle ærede medlemmer i denne sal, fordi det berører politiske og retlige principper, som ikke kan være nogen af os uvedkommende, og som ved den affattelse, lovforslaget har, bliver krænket, så lovforslaget bør forkastes.

I een henseende, ganske vist en forældet, kan det være rigtigt at kalde dette lovforslag en godsejerlov. Husmandsbrug og udstykningsbevægelse har fået mange penge fra staten i årenes løb, men det er der også andre, der har fået, og de penge, husmandsbrug og udstykningsbevægelse har fået, skal ikke være dem misundt, de er hidtil i reglen givet godt ud; men privilegier i ejendomsretlig henseende er der ingen, der har haft, siden godsejernes privilegier blev afskaffet. Men med dette lovforslag indfører man i virkeligheden privilegierne igen for en ny klasse.

Ved statens hjælp kan man ekspropriere jord til den pris, staten fastsætter, og hvor staten ønsker at tage den, til fordel for en bestemt klasse mennesker, enten der er økonomisk basis derfor eller ej. Jeg tror, det vil jeg gerne sige her i dag, at Danmarks dygtige husmandsstand klarer sig bedre i og sammen med det danske samfund uden at få tildelt et sådant privilegium. Jeg tror, jeg kan sige ud fra nogen erfaring, at sporene skræmmer. Længe efter at privilegierne er væk, svider det til den stand, der har haft dem, og de, der mener at ville gavne husmandsstanden og husmandsbruget, skulle derfor i den ellefte time tænke sig om. De vil

i virkeligheden gøre husmændene en dårlig tjeneste, gøre noget, som absolut i det lange løb vil komme husmændene mere til skade end til gavn.

Jeg henstiller derfor, at lovforslaget går i udvalg. Jeg tror, at vi alle for sagens skyld skal lade være at blive stædige, men prøve enhver udvej for at forbedre forslaget. Jeg kan forsikre også dem, som har været med til at skabe dette forlig, at de ikke vil tabe ansigt ved at prøve endnu en gang, men tværtimod vinde det.

Landbrugsministeren (Bording): Det siges jo, at man immervæk oplever noget nyt, og jeg må indrømme, at jeg aldrig i min vildeste fantasi havde tænkt mig, at jeg, som dog kan huske et par menneskealdre tilbage, skulle opleve, at folketinget viste sig langt mere reaktionært end landstinget. Jeg tror, det er første gang, det kan påvises, at noget sådant er sket. Som tidligere medlem af dette ting føler jeg mig i høj grad beskæmmet og må næsten glæde mig over, at jeg ikke er medlem af tinget mere.

Det er med stor tilfredshed, jeg har hørt de ordførere, som har talt på flertallets vegne indenfor venstre og konservative. De udtalelser, der blev fremsat af de to ordførere, viste en forståelse af udviklingen indenfor landbruget, en forståelse af de indeklemt husmands stilling, som jeg gerne vil anerkende og takke for. Jeg vil i det hele taget takke for den tilslutning, forslaget om landbrugsejendomme har fået fra forskellige ordførere. Der er fremsat ønske om udvalgsbehandling, og det vil jeg hverken modsætte mig eller fraråde. Det er min opfattelse, at når man står overfor et så vigtigt lovforslag som dette, er der god grund til at kræve udvalgsbehandling, og jeg er rede til at deltage i samråd med udvalget, hvis man ønsker det.

Det ærede medlem hr. Peder Jakobsen foreslog, at man skulle ændre forslaget således, at der blev givet de jordejere, der i den periode, der er fastsat i § 11 til afvikling vedrørende spørgsmålet om erhvervelse af flere ejendomme ved arv mod afgivelse af jord, en fortrinsstilling, således at de, der var gået med til afgivelse af jord i denne periode, skulle nøjes med at afgive tillægsjord, medens de, der ikke havde gjort det frivilligt, skulle aflevere også til nye brug. I det høje landsting — jeg tror også, det er nævnt her — blev der anført eksempler på, hvad resultatet ville blive, hvis man gik den vej. Det var den almindelige mening i landstinget, at det først og frem-